

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2MOBdo/1/2014
Identifikačné číslo spisu: 4113204747
Dátum vydania rozhodnutia: 29.01.2015
Meno a priezvisko: JUDr. Beáta Miničová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2015:4113204747.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: IMA INVEST s. r. o., so sídlom Hviezdoslavova 41, 953 01 Zlaté Moravce, IČO: 36 520 349, právne zastúpeného: Advokátska kancelária JUDr. René Hudzovič, s. r. o., so sídlom Štefánikova tr. 49, 949 01 Nitra, IČO: 36 860 697, proti odporcovi v 1. rade: Rímskokatolícka cirkev Žilinská diecéza, so sídlom Jána Kalinčiaka 1, P. O. BOX B-46, 011 36 Žilina, IČO: 42 063 043, v 2. rade: LIGNEUS, s. r. o., so sídlom Krásno nad Kysucou 1682, 023 02 Krásno nad Kysucou, IČO: 36 413 151, obaja v konaní zastúpení: ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Kuric, s. r. o., so sídlom Dolný Váh 11, 010 01 Žilina, IČO: 36 841 200, o určenie neplatnosti nájomnej zmluvy, o návrhu na vydanie predbežného opatrenia, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Nitra z 01. marca 2013 č. k. 28Cb/15/2013-77 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre z 31. mája 2013 č. k. 26Cob/47/2013-376, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu Okresného súdu Nitra z 01. marca 2013 č. k. 28Cb/15/2013-77 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre z 31. mája 2013 č. k. 26Cob/47/2013-376 z a s t a v u j e.

Žiaden z účastníkov n e m á právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Nitra uznesením z 01. marca 2013 č. k. 28Cb/15/2013-77 nariadil predbežné opatrenie, ktorým odporcom v 1. a 2. rade uložil povinnosť zdržať sa konania, ktorým by akýmkoľvek spôsobom navrhovateľovi bránil vo vykonávaní poľnohospodárskej činnosti a v hospodárení v lesoch podľa zákona č. 326/2005 Z. z. na nehnuteľnostiach špecifikovaných vo výrokovej časti tohto uznesenia.

V odôvodnení rozhodnutia súd prvého stupňa uviedol, že navrhovateľ sa návrhom zo dňa 13. februára 2013 domáhal určenia neplatnosti nájomnej zmluvy medzi odporcom v 1. a 2. rade (v odôvodnení súd omylom uviedol, že sa domáhal neplatnosti výpovede z nájomnej zmluvy) z dôvodu, že predmetom tejto nájomnej zmluvy sú nehnuteľnosti, ktoré mal od odporcu v 1. rade prenajaté navrhovateľ a ktorú odporca v 1. rade podľa navrhovateľa neplatne vypovedal. Súčasťou návrhu bol aj návrh na nariadenie predbežného opatrenia v rozsahu ako vyplýva z výrokovej časti uznesenia súdu prvého stupňa. Súd prvého stupňa zistil, že účelom nájmu v zmysle nájomnej zmluvy uzavretej medzi navrhovateľom a odporcom v 1. rade bolo obhospodarovanie prenajatých pozemkov na lesno-hospodársku, resp. poľnohospodársku výrobu v súlade so zákonom č. 326/2005 Z. z. Listom zo dňa 23. júla 2012 odporca v 1. rade nájomnú zmluvu s navrhovateľom vypovedal a nájomný pomer mal skončiť dňa 31. januára 2013. Platnosť tejto výpovede napadol navrhovateľ na súde a preto v prípade pozitívneho určenia o neplatnosti výpovede by bola neplatná aj nájomná zmluva, ktorou odporca v 1. rade prenajal pozemky, ktoré predtým prenajímal navrhovateľovi, odporcovi v 2. rade. Keďže navrhovateľovi bolo následne bránené vo výkone akejkoľvek činnosti, v užívaní predmetu nájmu a vo vykonávaní hospodárenia v lesoch domáhal sa, aby súd do doby rozhodnutia vo veci samej upravil pomery medzi účastníkmi v zmysle navrhovaného predbežného opatrenia.

Súd prvého stupňa po vyhodnotení návrhu na nariadenie predbežného opatrenia dospel k záveru, že právny vzťah medzi účastníkmi vyžaduje dočasnú ochranu a vydaným predbežným opatrením nie je dotknutý účastník obmedzený spôsobom neprimeraným povahe veci a preto vo veci nariadil predbežné opatrenie v súlade s § 76 O. s. p. Zároveň súd prvého stupňa uviedol, že tým, že vydal predbežné opatrenie v navrhovanom rozsahu zabránil hrozbe zmarenia návratnosti navrhovateľom vynaložených výdavkov do predmetného nájmu.

Na odvolanie odporcu v 1. a 2. rade Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací, napadnutým rozhodnutím z 31. mája 2013 č. k. 26Cob/47/2013-376 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil.

Krajský súd v Nitre vo svojom rozhodnutí uviedol, že s poukazom na §§ 6, 12 ods. 2, 20, 21 ods. 2 zákona č. 504/2003 Z. z. v znení platnom a účinnom v čase uzavretia zmluvy zákonodarca poskytuje nájomcom zvýšený stupeň ochrany tým, že v nájomných vzťahoch uzavretých podľa prvej časti zákona umožňuje tento vypovedať, avšak minimálna výpovedná doba je 1 rok. Nájomným vzťahom vzniknutým podľa druhej časti zákona poskytuje ešte vyšší stupeň ochrany, ktorý neumožňuje nájomné zmluvy vypovedať ani v prípadoch, ak bola uzavretá na neurčitý čas, keď minimálna doba nájmu vyplývajúca z § 8 citovaného zákona musí ostať zachovaná a nájomný vzťah ani, ak bol vypovedaný, nesmie skončiť pred touto dobou. Krajský súd dodal, že ak by aj pripustil, že nájomnú zmluvu uzavretú podľa štvrtej časti predmetného zákona možno vypovedať, nemôže sa tak stať pred uplynutím minimálnej doby nájmu, na ktorú bola zmluva uzavretá. Zvýšená ochrana nájomcu a ním vynaložených investícií do predmetu nájmu podľa odvolacieho súdu vyplýva aj z § 13 ods. 1 citovaného zákona. Preto odvolací súd zhodne ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že navrhovateľ osvedčil právny záujem na tom, aby do rozhodnutia vo veci samej boli dočasne upravené pomery účastníkov navrhovaným a súdom akceptovaným spôsobom.

Rozhodnutia súdov oboch stupňov nadobudli právoplatnosť 17. júna 2013.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky podaním zo dňa 07. februára 2014 na podnet účastníka konania (odporcu v 1. a 2. rade) podal mimoriadne dovolanie proti uzneseniu Okresného súdu Nitra z 01. marca 2013 č. k. 28Cb/15/2013-77 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre z 31. mája 2013 č. k. 26Cob/47/2013-376.

Navrhol tieto rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Nitra na ďalšie konanie. Mimoriadne dovolanie bolo podané podľa ust. § 243e ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. a/ O. s. p.

Napadnutými rozhodnutiami bol podľa názoru generálneho prokurátora porušený zákon (§§ 3 ods. 3 a 4, 50 ods. 1, 2 a 4, 51a ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých

zákonov, čl. 48 ods. 1 Ústavy SR), keďže vo veci nerozhodol zákonný sudca, čím je daný dôvod na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 237 písm. g/ O. s. p. (prípadne aj podľa § 237 písm. f/ O. s. p.).

V mimoriadnom dovolaní generálny prokurátor uviedol, že spôsob zápisu veci napadnutej na súd do súdneho registra vychádza predovšetkým z tvrdení uvedených v žalobe. Navrhovateľ v danom prípade označil právne vzťahy, ktoré sú predmetom konania ako práva z nájomných vzťahov k pozemkom. Právnymi skutočnosťami zakladajúcimi právne vzťahy boli nájomné zmluvy, a to nájomná zmluva medzi navrhovateľom a odporcom v 1. rade a nájomná zmluva medzi odporcom v 1. rade a odporcom v 2. rade. Na predmetné právne vzťahy sa podľa generálneho prokurátora neaplikujú ustanovenia Obchodného zákonníka, pretože nájomná zmluva je upravená v Občianskom zákonníku (ako tzv. absolútny neobchod) a odporca v 1. rade, ktorý v oboch označených zmluvách vystupuje ako prenajímateľ nie je podnikateľským subjektom. Niet preto pochyb, že na základe tvrdení uvedených v žalobe mala byť vec zapísaná do registra C. Zápis žaloby do registra Cb bol podľa generálneho prokurátora nesprávny, keďže nejde o obchodnú vec. Z rozvrhu práce Okresného súdu v Nitre na rok 2013 vyplýva, že sudkyňi JUDr. Monike Kublovej nebola v tomto roku pridelená žiadna agenda registra C. Sudkyňa nenamietala nesprávnosť zápisu veci do registra Cb. Rozvrh práce Okresného súdu Nitra na rok 2013 obsahuje ustanovenie (strana 18 rozvrhu práce) v zmysle, ktorého, ak bola vec zapísaná do nesprávne určeného súdneho registra, môže byť prevedená podľa pokynu predsedu súdu do správne určeného súdneho registra s novou spisovou značkou najneskôr do 30 dní odo dňa zapísania vecí do pôvodného súdneho registra. Námietku voči zaradeniu do nesprávneho registra môže vzniesť sudca alebo vyšší súdny úradník spravidla v lehote do 10 dní od nápadu, pričom námietka musí byť písomná a právne odôvodnená a zároveň v tejto lehote predložená predsedovi súdu. Ak nedôjde v lehote 30 dní odo dňa zapísania vecí do pôvodného registra k prevodu do správne určeného registra, vec dokončí senát alebo samosudca podľa pôvodného pridelenia. Ustanovenie rozvrhu práce Okresného súdu Nitra na rok 2013, podľa ktorého možno opravu zápisu do registra vykonať iba v lehote 30 dní a podľa ktorého sa sudca určený v dôsledku nesprávneho zápisu dodatočne „kreuje na zákonného sudcu“ sú podľa generálneho prokurátora v rozpore so zákonnou úpravou. Preto tomuto ustanoveniu rozvrhu práce nemožno priznať právne účinky. Vzhľadom na to, že citované ustanovenie rozvrhu práce je nezákonné, je podľa generálneho prokurátora potrebné danú vec vyhodnotiť tak, že žaloba nebola pridelená v súlade s rozvrhom práce a že JUDr. Monika Kublová, ktorá vo veci rozhodovala, nebola zákonnou sudkyňou. Zákonnou sudkyňou sa nestala ani márnym uplynutím lehoty na podanie námietky proti zápisu, ktorú určuje rozvrh práce.

Na doplnenie argumentácie generálny prokurátor uviedol, že v štátoch Rady Európy nie je známa taká právna úprava, ktorá by umožňovala, aby sudca, ktorému bola vec pridelená, mohol sám (vlastným prejavom vôle) spôsobiť, či akceptuje pozíciu zákonného sudcu alebo či ju odmieta. Sudca podľa generálneho prokurátora nesmie disponovať oprávnením, či si vec ponechá, nakoľko voľba zákonného sudcu nemôže obsahovať subjektívne vôľové prvky zo strany sudcu. Zároveň generálny prokurátor zdôraznil, že odporca v 1. a 2. rade nemali možnosť namietat' sudkyňu prostredníctvom námietky zaujatosti. Obsahom zaujatosti nemôže byť tvrdenie o nesprávnosti zápisu vecí do súdneho registra alebo nesprávnosť postupu pri náhodnom výbere sudcu.

Na základe zistených skutočností sú podľa generálneho prokurátora splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. a/ O. s. p., pretože podanie mimoriadneho dovolania zo strany generálneho prokurátora si vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníkov konania, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Navrhovateľ vo svojom stanovisku k mimoriadnemu dovolaniu uviedol, že s názorom generálneho prokurátora nemožno súhlasiť, pretože z § 50 ods. 2 písm. l/ zákona č. 757/2004 Z. z. explicitne nevyplýva, že rozvrh práce môže obsahovať iba náležitosti ustanovené týmto zákonom. Naopak z uvedeného ustanovenia podľa navrhovateľa vyplýva, že rozvrh práce môže obsahovať aj ďalšie náležitosti, ak tak ustanoví osobitný zákon. Navrhovateľ nesúhlasí ani s tým, že by rozvrh práce neumožňoval upraviť skutočnosti uvedené v Rozvrhu práce Okresného súdu Nitra pre rok 2013 na

strane 18 (že v prípade nesprávneho postupu pri pridelení vecí sudcovi sa nesprávne určený sudca stane za určitých podmienok zákonným sudcom). Z § 50 ods. 2 písm. a/ zákona č. 757/2004 Z. z. podľa navrhovateľa jednoznačne vyplýva, že rozvrh práce obsahuje okrem iného určenie samosudcov poverených vybavovaním jednotlivých druhov vecí, ktoré došli na súd, pričom obsah ustanovenia uvedeného na strane 18 Rozvrhu práce Okresného súdu Nitra pre rok 2013 je nutné tiež považovať za určenie samosudcu povereného vybavovaním jednotlivých druhov vecí, ktoré došli na súd. Zákon č. 757/2004 Z. z. § 50 a ani žiadnym iným svojím ustanovením žiadnym spôsobom neobmedzuje spôsoby akým je možné určiť senáty poverené vybavovaním jednotlivých druhov vecí. Tento zákon podľa navrhovateľa nevyklučuje zo spôsobu určenia samosudcov poverených vybavovaním jednotlivých druhov vecí taký spôsob určenia samosudcu povereného vybavovaním jednotlivých druhov vecí ako je upravený na strane 18 Rozvrhu práce Okresného súdu Nitra na rok 2013.

Podľa názoru navrhovateľa ustanovenie Rozvrhu práce Okresného súdu Nitra na rok 2013, podľa ktorého možno opravu zápisu do registra vykonať iba v časovo obmedzenej lehote 30 dní, po uplynutí, ktorej sa za zákonného sudcu považuje sudca podľa pôvodného pridelenia je nutné považovať za spôsob určenia sudcu, čo možno subsumovať pod § 50 ods. 2 písm. a/ zákona č. 757/2004 Z. z. S poukazom na uvedené preto podľa navrhovateľa nemožno ustáliť, že by dotknuté ustanovenie Rozvrhu práce Okresného súdu Nitra na rok 2013 bolo neplatné. O správnosti uvedeného právneho posúdenia podľa navrhovateľa svedčí aj § 51a ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z., v zmysle ktorého sudcovi možno bez ďalšieho rozvrhom práce prideliť na konanie a rozhodovanie vecí patriace do inej agendy, a to za splnenia jedinej podmienky, že veci patriace do inej agendy nebudú tvoriť prevažujúci obsah rozhodovacej činnosti tohto sudcu.

Navrhovateľ ďalej nesúhlasí ani s názorom generálneho prokurátora, že by z § 51a ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. vyplývalo, že by sudcovi bolo možné rozvrhom práce prideliť na konanie a rozhodovanie vecí patriace do inej agendy len s jeho predchádzajúcim súhlasom alebo po predchádzajúcom prerokovaní v sudcovskej rade. Z § 51a ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. podľa navrhovateľa vyplýva, že predchádzajúci súhlas sudcu alebo predchádzajúce prerokovanie v sudcovskej rade sa vyžaduje len pre prípad, ak by sudcovi rozvrhom práce pridelené na konanie a rozhodovanie vecí patriace do inej agendy tvorili prevažujúci obsah jeho rozhodovacej činnosti.

S poukazom na uvedené skutočnosti navrhovateľ žiada, aby dovolací súd mimoriadne dovolanie zamietol. Uvedené vyjadrenie navrhovateľ doplnil dvoma podaniami, v ktorých žiadal mimoriadne dovolanie zamietnuť, keďže je podľa jeho názoru v danej veci procesne neprípustné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané v zákonnej jednoročnej lehote ďalej skúmal splnenie podmienok uvedených v ustanovení § 243e ods. 1 O. s. p.

Podľa § 243e ods. 1 O. s. p., ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f) a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.

Ústavný súd v súvislosti s konaním o súlade ustanovení Občianskeho súdneho poriadku týkajúcich sa mimoriadneho dovolania s ústavou v uznesení sp. zn. PL. ÚS 57/99 z 19. júla 2000 vyslovil svoj názor, podľa ktorého mimoriadne dovolanie môžeme považovať za ďalší mimoriadny opravný prostriedok. Je to však napriek tomu dovolanie, ktoré je mimoriadne výlučne z dôvodu, že na jeho podanie je procesné legitimovaný iba generálny prokurátor a je zásadne obmedzené len na prípady, v ktorých nemožno podať dovolanie účastníkom konania.

Účel mimoriadneho dovolania spočíva v odstránení nezákonnosti, ktorej sa dopustil súd v konaní podľa Občianskeho súdneho poriadku, pričom toto odstránenie nezákonnosti vyžaduje ochrana práv a

zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu. Tento účel mimoriadneho dovolania je v súlade s účelom občianskeho súdneho konania vyjadreného v § 1 O. s. p. Súčasne tento účel sleduje ochranu účastníka pred dôsledkami nespravodlivého procesu, konania, ktoré trpí základnými procesnými pochybeniami a postupmi súdov znamenajúcimi až porušenie práva na súdnu ochranu. Tento záver podľa názoru ústavného súdu potvrdzujú dôvody mimoriadneho dovolania ustanovené § 243f O. s. p. (PL. ÚS 57/99).

Ochrana, poskytovaná mimoriadnym dovolaním, je prípustná len subsidiárne, t. j. vtedy, ak osoba, ktorá sa domáha podania mimoriadneho dovolania neúspešne využila všetky zákonom dovolené a efektívne prostriedky na ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov (s výnimkou dovolania - § 243f ods. 2 písm. c/ O. s. p.) alebo takéto právne prostriedky nemala k dispozícii tak ako to je vo veciach správneho súdnictva, kde nie je prípustné (až na výnimku) ani odvolanie, alebo jej bolo zákonnými prekážkami znemožnené využiť tieto právne prostriedky nápravy. Z tohto zákonného predpokladu vyplýva významné obmedzenie prípustnosti mimoriadneho dovolania, ktoré zabezpečuje jeho výnimočnosť v súlade s teoretickou podstatou mimoriadneho opravného prostriedku (PL. ÚS 57/99, III. ÚS 35/2014).

Uvedený záver ústavného súdu vo vzťahu k prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora bez predošlého využitia opravných prostriedkov proti napádanému rozhodnutiu súdu si osvojil aj najvyšší súd. Svedčia o tom aj jeho rozhodnutia sp. zn. 4MCdo/19/2008, 2MCdo/14/2005, sp. zn. 2MCdo/15/2005, sp. zn. 4MCdo/3/2006, sp. zn. 1MObdoV/2/2011 z odôvodnenia, ktorých vyplýva názor, že mimoriadne dovolanie predstavuje výnimku z pravidla stability súdneho rozhodnutia vyjadreného jeho právoplatnosťou. Podstatou tejto výnimky je účel mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je jeho výnimočné použitie s cieľom presadiť vecnú správnosť a spravodlivosť súdneho rozhodnutia v odôvodnených prípadoch. Uvedený účel môže mimoriadne dovolanie splniť iba v prípade, ak sú splnené kritériá akceptovateľnosti jeho právnej úpravy; jedným z týchto kritérií je povinnosť vyčerpať iné dostupné právne prostriedky nápravy pochybení vytýkaných v mimoriadnom dovolaní.

Podľa ústavného súdu rešpektovanie týchto kritérií je nevyhnutné z hľadiska princípov právneho štátu (čl. 1 ústavy) ako aj z hľadiska práva na súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) a práva na spravodlivý súdny proces v súlade s hodnotami zaručenými čl. 6 ods. 1 dohovoru (zhodne tiež uznesenie ÚS II. ÚS 19/2008 zo 16. januára 2008, uznesenie ÚS IV. ÚS 200/2009 zo 04. júna 2009, nález ÚS II. ÚS 185/2009 z 12. novembra 2009).

Najvyšší súd v posudzovanom prípade postupoval podľa ústavne súladného výkladu a aplikácie zákonného ustanovenia o mimoriadnom dovolaní a skúmal, či nápravu nezákonného stavu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Z obsahu spisu vyplýva, že uznesenie Okresného súdu Nitra z 01. marca 2013 č. k. 28Cb/15/2013-77 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre z 31. mája 2013 č. k. 26Cob/47/2013-376 nadobudlo právoplatnosť 17. júna 2013. Odporca v 1. rade a 2. rade proti právoplatnému uzneseniu odvolacieho súdu v zákonom stanovenej jednomesačnej lehote dovolanie nepodal. Podal až podnet na podanie mimoriadneho dovolania na generálnu prokuratúru dňa 17. septembra 2013.

Uvedeným postupom odporca v 1. rade a 2. rade opomenul účinne hájiť svoje práva - konkrétne nepodaním niektorého z opravných prostriedkov, ktoré zákon poskytuje samotnému účastníkovi, a to využiť podanie mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) proti uzneseniu krajského súdu z dôvodu ust. § 237 písm. g/, resp. f/ O. s. p. v znení účinnom do 31. 12. 2014, pre ktorý podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor. Táto forma je odporcovi v 1. rade a 2. rade priznaná zákonom - Občianskym súdnym poriadkom a je v právomoci (dispozícii) odporcu v 1. rade a 2. rade, či bude využitá. Opomenutie využitia tohto opravného prostriedku nemôže byť nahradené mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora, ktorý má iný účel a podmienky.

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky konanie o mimoriadnom dovolaní pre nedostatok jednej z podmienok takéhoto konania a neodstrániteľnosť takejto prekážky konania podľa § 243i ods. 2, § 243c, § 243e ods. 1 a § 104 ods. 1 prvá veta O. s. p. zastavil.

O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.